

“BLAUWE DIENSTEN ZIJN EEN MIDDEL, GEEN DOEL”

‘Blauwe diensten’ kunnen bijdragen aan waterbeheer

‘Blauwe diensten’ kunnen een bijdrage leveren aan het waterbeheer, zowel kwantitatief als kwalitatief. Maar waterbeheerders moeten goed kijken of ook andere mogelijkheden gebruikt kunnen worden om het waterbeheer op orde te krijgen. ‘Blauwe diensten’ zijn een middel en moeten geen doel op zich worden. Bovendien treden bij de realisatie allerlei problemen op, zowel technische, juridische als financiële. Maar als deze problemen goed worden aangepakt, kunnen ‘blauwe diensten’ een waardevolle bijdrage leveren aan het waterbeheer, aldus de conclusie na een bijeenkomst op 17 maart in Driebergen, georganiseerd door DLV Groen & Ruimte.

Dat het onderwerp leeft, bleek uit de opkomst. Dat veel onduidelijkheid heerst over wat ‘blauwe diensten’ zijn en hoe ze het best benut kunnen worden, bleek ook tijdens de bijeenkomst.

Vanuit Brussel zullen regels komen voor het gebruik van ‘blauwe diensten’, zo beloofde Herman Snijders van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Visserij. Voor het ministerie is de verbetering van de landelijke kwaliteit een belangrijk beleidsdoel. ‘Blauwe (en groene) diensten’ spelen daarin een grote rol. Voor bovenwettelijke beheersmaatregelen wil het ministerie betalen, bijvoorbeeld aan agrariërs die hun land beschikbaar stellen. Het ministerie is bezig met het opzetten van een dienstenmodel, dat thema’s en geldstromen integreert en gebiedsgericht wordt uitgevoerd. Dit model is afhankelijk van de Europese Kaderverordening Plattelandsontwikkeling, die in 2007 klaar moet zijn. Vóór die tijd wil het ministerie haar dienstenmodel dan ook afhebben. Een nadeel van de Europese regelgeving is dat deze de vergoeding voor ‘blauwe diensten’ wil koppelen aan de wereldmarktprijzen voor landbouwproducten. Als deze laag staan, wordt de vergoeding voor een ‘blauwe dienst’ ook lager en dus minder aantrekkelijk voor een boer om aan te bieden.

Piet van Erp van Waterschap Regge en Dinkel kwam met een heel concreet voorbeeld van ‘blauwe diensten’. Het Dinkedal, waar de rivier de Regge doorheen stroomt, overstroomt regelmatig doordat de afvoer te laag is. Volgens de legger van het waterschap zou dit 15 kubieke meter per seconde moeten zijn, in werkelijkheid is dit negen meter. Het

waterschap kan de Regge verdiepen, maar heeft ervoor gekozen, in overleg met de eigenaren van de grond in het dal, een éénmalige vergoeding te geven voor het overstromen van de grond. Het gaat daarbij om een gebied van ongeveer 500 hectare. De vergoeding is vastgesteld naar rato van het aantal dagen dat het (cultuur)land per jaar onder water staat: bij minder dan tien dagen betaalde het waterschap 3.630 euro per hectare, bij meer dan tien dagen 9.983 euro per hectare. Voor bos- en woeste gronden ligt de vergoeding lager. In april vorig jaar was met 90 procent van de grondeigenaren een regeling getroffen, die het waterschap in totaal 2,4 miljoen euro kostte. De overeenkomst is zowel privaatrechtelijk als in de legger van het waterschap vastgelegd.

(Foto: Rob Hoekstra, CLM)

Niek de Boer van DLV presenteerde een door het adviesbureau ontwikkelde methode om de vergoeding voor een ‘blauwe dienst’ te berekenen. Daarbij wordt uitgegaan van de vermindering van productie van landbouwgoederen. Als een waterschap gebruik wil maken van grond voor bijvoorbeeld waterberging, heeft de waterbeheerder drie mogelijkheden: aankoop van de grond, een schade(vergoedings)regeling of het daadwerkelijk gebruikmaken van een ‘blauwe dienst’, waarvoor navenant betaald wordt. De Boer liet een berekening zien voor een stuk grond van 550 hectare over een periode van 30 jaar. Hieruit bleek dat de kosten voor een schaderegeling en een ‘blauwe dienst’ elkaar niet veel ontlopen: allebei rond de 5,5 miljoen euro. De aankoop van grond was veel duurder: bijna 20 miljoen euro, waarbij moet worden aangetekend dat het laatste bedrag een éénmalige uitgave is. Opvallend is verder dat de kosten uit deze berekening hoger zijn dan de daadwerkelijke kosten die Waterschap Regge en Dinkel heeft gemaakt in het Reggedal. De eenmalige afkoop is de helft goedkoper dan bijvoorbeeld een ‘blauwe dienst’.

Uit de hiernavolgende drie workshops over de juridische en bestuurlijk-organisatorische aspecten en het draagvlak voor ‘blauwe diensten’ kwamen verschillende vragen en opmerkingen naar boven. Zo werd het gebruik van ‘blauwe diensten’ juridisch een slangekuil genoemd door mevrouw Bolkestein van Waterschap Veluwe. Algemeen gold de vraag wat nu eigenlijk een ‘blauwe dienst’ inhoudt: is dat ook het geval als iemand gaat boeren op een stuk land dat nu eenmaal van nature onderloopt? Moet daar dan een vergoeding tegenover staan of geldt dat als een bedrijfsrisico? Dagvoorzitter Kees Driehuis probeerde de hamvraag en titel van het symposium ‘Zijn blauwe diensten werkelijk de sleutel tot succes?’ te beantwoorden. De voorzichtige conclusie luidde dat ‘blauwe diensten’ een bijdrage kunnen leveren aan problemen binnen het waterbeheer, maar niet zaligmakend zijn. Eén van de deelnemers waarschuwde dat ‘blauwe diensten’ geen doel op zich zijn, maar een middel. Overheden hebben de plicht problemen zo efficiënt en goedkoop mogelijk op te lossen: als ‘blauwe diensten’ de beste oplossing zijn, betekent dat niet dat overheden moeten nalaten verder te kijken. Ze kunnen andere oplossingen gebruiken als dat beter uitkomt. 🍀

zie ook het artikel ‘Zin en onzin van ‘blauwe diensten’ op pagina 37.